

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΕΙΑ

Ὑπὸ κοινωνικὴν ἔποψιν ἢ ἀπὸ τῆς Ἐδὲμ πτωσίς ὀηλοῖ τὴν ἵσταν καὶ ἀπονέκρωσιν τῆς Ἐκκλησίας ἵστινος ἐν τῇ κοινωνίᾳ προσήκουσα θέσις θὰ ἦτο οἷα ἡ θέσις τῆς ψυχῆς ἐν τῷ ἀτόμῳ. Ἡ Ἐκκλησία, ἀπέβαλε τὸ πνεῦμα τῆς καὶ εἰς οὐδὲν πλέον ὠφελεῖ. Ἀπατᾷ ἑαυτὴν καὶ τὴν κοινωνίαν. Εἰς τὴν τοιαύτην ἔκπτωσιν εὐρίσκειται ὄχι μόνον ὠρισμένη τις Ἐκκλησία ἀλλὰ πᾶσα Ἐκκλησία, διότι σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης τελεῖ ὑπὸ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν νόμον. Ἡ κοινωνία ὡς τετρασύνθετος ὀργανισμὸς ἦτο ποτε ἐν προσηκούσῃ ἰσορροπίᾳ, τῆς Ἐκκλησίας ζωογονουμένης ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ καθοδηγούσης τὴν πολιτείαν, τὴν βιομηχανίαν, τὰ γράμματα, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας ἦτοι τὸ σῶμα καὶ τὸν

νοῦν τῆς Κοινωνίας, εἰς διηνεκῆ πρόοδον. Ἡ Ἐκκλησία ἦτο ἡ Καρδία ἢ ἡ Ψυχὴ τῆς Κοινωνίας. Ἦτο τὸ ἡμερώτερον καὶ τρυφερώτερον ἐκ τῶν συνθετικῶν αὐτῆς, ὠδήγει διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς γλυκύτητος, ἀπεξεδέχετο τὸ φῶς αὐτῆς ἐκ τοῦ πνεύματος, καὶ δὲν ἐθυσίαζε τὴν οὐσίαν εἰς τὴν μορφήν. Ἀλλ' ἡ μορφή βαθμηδὸν ἐσαγήνευσε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἔσυρεν εἰς τὸ σκότος εἰς ὃ ὄλοεν εὐρίσκεται. Ἀπὸ τοῦ σκοτους καὶ τῆς νεκρώσεως δύναται νὰ ἐξέλθῃ καὶ ν' ἀνακτήσῃ τὴν προτέραν αὐτῆς θέσιν, ἀποτασσομένη τοῖς εἰδώλοις ἅτινα λατρεύει καὶ συντασσομένη τῷ πνεύματι ὅπερ τὰ σύμβολα αὐτῆς ἐξαγγέλλουσιν. Ἀναπτύσσουσα ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τὸ φιλόσοφον πνεῦμα καὶ καταστέλλουσα τὸ φιλοκερδὲς καὶ φιλόνικον. Οὕτω ἡ Ἐκκλησία θὰ εἶνε τὸ πᾶν ἐνῶ σήμερον εἶνε μηδέν. Εἶνε δὲ εὐχῆς ἔργον νὰ εἶνε μηδέν ἐνόσω εἶνε εἰδωλολατρικὴ καὶ τυφλή.

Τὸ ἔργον τῆς ἀληθινῆς Ἐκκλησίας εἶνε προσόμεριον τῷ τοῦ κηπουροῦ ὅστις πρωτίστως με-

ριμνᾶ νὰ πίπτῃ τὸ ἡλιακὸν φῶς καὶ ὁ καθαρὸς ἀήρ ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ ἀνθέων ἅτινα καλλιεργεῖ ἐπὶ τῷ τέλει ἵνα αὐξάνωσι καὶ ἐνδυναμῶνται. Τοιαύτη ὅμως ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶνε σήμερον, διότι στερεῖται τοῦ κυρίου γνωρίσματος αὐτῆς δηλαδὴ τοῦ θήλεος χαρακτῆρος της. Ἡ καταστροφή τῆς ἀνθρωπίνης ἰσοσταθμίας ἐξετόπισεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ οἰκείου τόπου, ὅπως πάσης τετρακτύος καὶ παντὸς ἄλλου ὀργανισμοῦ τὸ θῆλυ μέρος ἐξετοπίσθη. Πρέπει ἡ ἰσοσταθμία ν' ἀποκατασταθῇ αὖθις ὅπως ἡ Ἐκκλησία καταλάβῃ τὴν θέσιν τῆς κοινωνικῆς Καρδίας. Πρὸς τοῦτο ἡ θήλεια φύσις δέον ἐν παντὶ νὰ ἐνισχύεται καὶ ἐνταυτῷ ἀγνότης νὰ ἐπιζητεῖται. Ἐντεῦθεν ἡ ἀνόρθωσις τῆς Ἐκκλησίας ἔσται συνέπεια τῆς ἀνυψώσεως τῆς Γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν δεικνύουσι τὴν προσέγγισιν τοῦ αἰῶνος τῆς Γυναικός. Ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Λέοντος ὅστις εὐρίσκεται ἤδη εἰς τὸ ζενίθ τῆς ἀνθρωπότητος προηγεῖται ἀμέσως τοῦ ἀστερισμοῦ τῆς Παρθένου ἥτις ὀλοὲν ἀνατέλλει.

Ἡ Ζωηφόρος εἶνε τὸ ἱερογλυφικὸν κείμενον οὗ ἡ ἀνάγνωσις εἶνε δυνατὴ εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν διαίσθησιν ἱκανῶς ἀνεπτυγμένην. Ἐν τῷ κειμένῳ τούτῳ δύναται τις ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἑλληνιστικὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Παρελθόν, παρὸν καὶ μέλλον παρίστανται ἐκεῖ ὡς αἰώνιον νῦν. Αἱ δώδεκα σελίδες αὐτοῦ εἶνε τὰ δώδεκα μαθήματα τῆς ἀφθάρτου ζωῆς καὶ τῆς αἰωνίου ἀληθείας. Διηγούνται τὰς περιπετείας τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἀπὸ τῆς ἐκκολάψεως αὐτῆς μέχρι τῆς ἐπανόδου τῆς εἰς τὸν χρυσοῦν θρόνον ὅστις τὴν ἀναμένει.

Τρεῖς παχύτατοι πέπλοι κρύπτουσιν ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς τὸ ἀνέσπερον φῶς καὶ ὄρον εἰς μετὰ τὸν ἄλλον νὰ διαρρηχθῶσιν. Ὁ πέπλος τοῦ αἵματος, ὁ πέπλος τῶν παντοίων εἰδώλων καὶ ὁ πέπλος τῆς ἀρσενικῆς δεσποτείας, τοῦ κράτους δηλαδή τῆς χθαμαλῆς φύσεως. Τὸ ὑπ' αὐτῶν κρυπτόμενον φῶς θ' ἀναλάμψῃ καὶ ὁ κόσμος θὰ πληρωθῇ αἴγλης καὶ χάριτος εὐθύς ὡς ἡ διάσχις καὶ τῶν τριῶν συντελεσθῇ—αἴγλης καὶ χάριτος ἣν προνομιοῦχος μόνον φαντασία οἶα ἡ

τῶν ποιητῶν καὶ τῶν προφητῶν ἠδυνήθη κατὰ καιροὺς ἀμυδρῶς νὰ συλλάβῃ. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς πάσχουσιν ἀμαύρωσιν ἐπενεχθεῖσαν α) ὑπὸ τῆς αἱματοχυσίας καὶ τῆς ἐκ σαρκῶν προφῆς β) ὑπὸ τῆς ἐξάρσεως τῆς σκιᾶς ἐπὶ θυσίᾳ τῆς οὐσίας—τοῦ φαινομένου ἐπὶ θυσίᾳ τοῦ νοουμένου καὶ γ) ὑπὸ τῆς καθυποτάξεως τῆς χάριτος καὶ γλυκύτητος εἰς τὴν ἰσχὺν καὶ τραχύτητα.

Οὕτω ἡ παραβολὴ τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐξεταζομένη ὑπὸ τὰς τέσσαρας ἐρμηνείας ἅς ἐπιδέχεται, ἀποτελεῖ Αἰωνίαν Ἀλήθειαν ἐξ ἧς διδασκόμεθα τὸ νόημα καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ θρησκευτικοῦ ἐνστίκτου ὅπερ τόσῳ ἐρριζωμένον εἶνε ἐν ἡμῖν, τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν φύσιν τοῦ λεγομένου ἀμαρτήματος καὶ τὴν μέθοδον τῆς ἀπ' αὐτοῦ λυτρώσεως. Ἀκμὴ, παρακμὴ καὶ παλιγγενεσία εἶνε ὁ ἐντεῦθεν ἀνακαλυπτόμενος παγκόσμιος νόμος ὅστις ἰσχύει οὐχὶ ἐν ὀρισμένῳ τινι χρόνῳ ἢ χώρῳ ἀλλὰ παντοῦ καὶ διηνεκῶς. Ἡ αἰωνία ἀλήθεια δὲν ὑπόκειται εἰς χρόνον καὶ χῶρον, ἀλλ' ὡς οἱ αἰῶνες ἅπαντες παρελθόντες

καὶ μέλλοντες ἀποτελοῦσιν ἀπέναντι αὐτῆς ἐν αἰώνιον Νῦν, τὸ σύμπαν ἀποτελεῖ ἐν παγκόσμιον Ἐνταῦθα. Ὅ,τι ἀνέκαθεν συνέβαινε, ὅλοεν συμβαίνει. Ἐν πάσῃ στιγμῇ προσφέρεται ἡ Ἐδέμ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἐν πάσῃ στιγμῇ ὁ ὄφις σαγηνεύει αὐτόν. Ἐν πάσῃ στιγμῇ ἡ ψυχὴ ποθεῖ τὴν Ἐδέμ καὶ διηνεκῶς πρὸς αὐτὴν πλησιάζει. Ἀλλὰ δὲν πλησιάζουσιν αἱ ψυχαὶ αἱ ἀπολέσασαι τὴν δύναμιν τοῦ ποθεῖν, αἱ ψυχαὶ δηλονότι ἐκεῖναι ἐν αἷς δὲν ἐβλάστησε τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης, τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς ὑπὲρ τῶν ἄλλων αὐτοθυσίας. Τοῦτο τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἀκριβῶς ὑποσημαίνεται διὰ τοῦ συμβολισμοῦ τῆς γεννήσεως, τῆς θυσίας καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο τὸ πνεῦμα καὶ μόνον ἐγγυᾶται τὴν μακαριότητα, οὐχὶ ἐν ἀπωτέρω τινι μέλλοντι μόνον, ἀλλὰ προσέτι τώρα καὶ ἐνταῦθα. Μέγαν κίνδυνον διατρέχει ἡ ψυχὴ ἢ μὴ ἀναγινώσκουσα τὸν συμβολισμὸν ὡς συμβολισμὸν ἀλλὰ λαμβάνουσα αὐτὸν κατὰ γράμμα. Ἡ τάσις αὕτη τοῦ ἐκλαμβάνειν τὸ σύμβολον ἀντὶ τῆς ἐννοίας ὠθεῖ τὴν

ψυχὴν πρὸς τὰ ἔξω ἔνθα ὑπόκειται εἰς εἰδωλολα-
τρείαν καὶ ἀπώλειαν τῆς δυνάμεως τοῦ ποθεῖν
πνευματικὸν ὕψος. Προσήκουσα λοιπὸν ἔννοια τῆς
περὶ γενέσεως τοῦ ἀνθρώπου παραβολῆς εἶνε ὅτι
βαθμηδὸν ὁ ἀνθρώπος ἔφθασεν ἐκ τῆς καταστά-
σεως τοῦ ἐμβρύου εἰς τὴν περιωπὴν τῆς πλήρους
αὐτοσυνειδήσεως προδιβαζόμενος ἀπὸ βαθμοῦ εἰς
βαθμὸν ὑπὸ ἐσωτερικῆς δυνάμεως ἐνοικούσης εἰς
τὸ κέντρον παντὸς ἀτόμου. Πᾶσα ἄλλη ἐξήγησις
περὶ ἐξωτερικῆς δυνάμεως πλασάσης τέλειον ἄν-
θρωπον διὰ μιᾶς εἶνε ἀπλῆ εἰδωλολατρεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Δύο κυρίως λέξεων ὁ ὀρισμὸς εἶνε ἀναγκαῖος πρὸς ἀκριβῆ ἐκτίμησιν τῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας· τῶν λέξεων ἄνθρωπος καὶ ἀγνότης. Λέξεις αὗται κοινόταται καὶ διηνεκοῦς χρήσεως· λέξεις εὕρισκόμεναι πάντοτε εἰς τὰ στόματα ὄλων, οὐχ' ἦρτον ὅμως χρήζουσαι ὀρισμοῦ εἴπερ τινες καὶ ἄλλαι.

Ἡ ἐξωτερικὴ φιλοσοφία ἐρευνῶσα μόνον τὰ φαινόμενα ἦτοι τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τῶν πραγμάτων ἀρκεῖται εἰς ὀρισμοὺς πληροφοροῦντας μόνον τὰ πέντε ἡμῶν αἰσθητήρια. Οὕτω κατ' αὐτὴν ἄνθρωπος εἶνε τὸ ἐντελέστερον ὀργανικὸν ζῶον, μαστοφόρον, δίπουν, λαλοῦν καὶ λογικευόμενον. Ἀλλὰ τῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας ἔργον εἶνε νὰ ἐρευνήσῃ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων ἧς ἄνευ τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα παρέχουσι γνῶσιν

ἀνεπαρκῆ καὶ ἀσυμπλήρωτον, οὐδὲ ὀδηγοῦσιν εἰς αὐτόματον ἐφαρμογὴν τῆς ἀληθείας ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ. Ἡ ἐσωτερικὴ φιλοσοφία δὲν ἀπευθύνεται κυρίως εἰς τὰ πέντε αἰσθητήρια, ἀλλ' εἰς τὴν ἐνδοτέραν νόησιν ἢ ἀπεκάλεσα ἤδη διαίσθησιν. Διὰ τοῦτο εἶνε καταληπτὴ μόνον εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν διαίσθησιν ἀνεπτυγμένην, τοὺς δὲ λοιποὺς βοηθεῖ εἰς ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἐξωτερικὴν φιλοσοφίαν ἀλλὰ συμπληροῖ αὐτὴν καὶ δεικνύει ὅτι ἡ συμπλήρωσις εἶνε ἀπαραίτητος ἔσον ἀπαραίτητος εἶνε ἡ ζωὴ εἰς τὸν ὀργανισμόν—ἡ οὐσία εἰς τὴν μορφήν. Κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν φιλοσοφίαν, ἄνθρωπος δὲν εἶνε ἀπλῶς πᾶς ἔχων τὴν μορφήν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἐκτελῶν τὰς φυσιολογικὰς λειτουργίας ἅς ἐρευνᾷ ἡ ἐξωτερικὴ φιλοσοφία. Ἄλλ' οὔτε ὁ διακρινόμενος διὰ τῶν διανοητικῶν λειτουργιῶν αἵτινες θεωροῦνται ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως. Ἀληθῶς ἡ διάνοια εἶνε τὸ ὄριον ἔνθα σταματᾷ ἡ ἐξωτερικὴ φιλοσοφία ἀλλ' ἐπέκεινα τοῦ ὀρίου τούτου ἄρχεται ἡ ἐσωτερικὴ. Αὕτη διακρίνει ψυχικὰς πνευ-

ματικὰς καὶ θείας λειτουργίας ἅς συνυπολογίζει ἐν τῷ ὀρισμῷ ὃν δίδει περὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ μελέτη τῶν λειτουργιῶν τούτων ἀποκαλύπτει ἡμῖν τὸν ἄνθρωπον ὡς δίφυλον, ἀπαρτιζόμενον ὀδηλαδὴ ἐκ φύσεως ἄρρενος καὶ θηλείας. Ἡ θήλεια φύσις περιλαμβάνει τὰς ψυχικὰς, πνευματικὰς καὶ θείας λειτουργίας καὶ εἶνε ἢ πολυτιμωτέρα ἐκ τῶν δύο καθόσον συνέχει καὶ συγκρατεῖ ὡς περὶ ἀσφαλὲς κέντρον τὴν ἄρρενα φύσιν. Αὕτη ἄνευ τῆς θηλείας εἶνε βάρβαρος διότι τὰ συστατικά της εἶνε μόνον θέλησις, ἰσχύς καὶ νοῦς, ἐπομένως διαφεύγει τὸν ὑπὸ τῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας διδόμενον ὀρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου. Πρέπει νὰ γίνῃ χημικὴ τις ἔνωσις τῶν τριῶν τούτων συστατικῶν μετὰ τῶν τριῶν ἄλλων, τῆς συμπαθείας, τῆς τρυφερότητος καὶ τῆς διαισθήσεως ἕπως ὁ ἄνθρωπος εἶνε πλήρης, ἄλλως εἶνε ἥμισυς. Ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα κατ' εὐτυχίαν συγκυρίαν ἔχει κοινὴν τὴν λέξιν ἄνθρωπος δι' ἀμφοτέρα τὰ ἄρθρα. Δὲν ἤξεύρω ἐὰν ἐν ἄλλῃ τινι γλώσσῃ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὁ καὶ ἡ ἄνθρωπος. Εἶνε ἀληθὲς

ὅτι ὁ δεύτερος τύπος περιῆλθεν εἰς ἀχρηστίαν ἀλλὰ τοῦτο ἀπλῶς δύναται νὰ σημαίνη ὅτι αἱ εὐγενέστεραι ιδιότητες τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως περιῆλθον εἰς ἀχρηστίαν παρὰ τοῖς Ἑλλησιν. Ὁ ἄνθρωπος ἄνευ τῆς ἀνθρώπου εἶνε ἔμβρυον, καὶ ὡς ἔμβρυα πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν οἱ περισσότεροι τῶν ἐχόντων τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν. Ἡλικιοῦται τις ἐφ' ὅσον ἀναπτύσσεται ἐν αὐτῷ ἢ ἄνθρωπος ἢ ἢ γένεσις προϋποθέτει ὠριμότητα. Ἡ ἄνθρωπος ἅμα ἀναπτυχθῆ καθίσταται κεντρομόλος δύναμις τοῦ συστήματος οὗ κεντρόφυξ εἶνε ὁ ἄνθρωπος. Τὸ θῆλυ συγκρατεῖ καὶ σώζει τὸ ἄρρεν ἀπὸ ἐκμηδενίσεως ἢ τοι ἀποσυνθέσεως προερχομένης ὡς ἐκ τῆς πρὸς τὰ ἔξω ῥοπῆς. Τὸ θῆλυ εἶνε οὕτω τὸ ἐνδότερον κέντρον τοῦ συστήματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ θήλεος ἀναπτύσσεται ἐνδότερόν τι κέντρον περὶ ὃ ἢ ἄνθρωπος συγκρατεῖται ἐὰν δὲν εἶνε τόσῳ βαρεῖα ὥστε νὰ καθελκυσθῆ ὑπὸ τοῦ ἄρρενος, νὰ συγχωνευθῆ πρὸς αὐτὸ, καὶ ἐπομένως νὰ ἐπιφέρῃ τὴν διάλυσιν τοῦ συστήματος. Τοῦτο φέρει ἡμᾶς εἰς τὸν ὀρισμὸν τῆς ἀγνότητος.